

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

PLANET EARTH

PE / FRE / FRI
25 / 03 / 2022

19.00

HELSINGIN MUSIIKKITALO
MUSIKHUSET I HELSINGFORS
HELSINKI MUSIC CENTRE

PEKKA
KUUSISTO

MUSIIKKITALON
KUORO

HELSINGFORS STADSORKESTER HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

Andante cantabile

Pjotr Tšaikovskin (1840-1893) kolmesta jousi-kvartetosta suosituin on ensimmäinen (D-duuri, op.11). Kvartetto valmistui alkuvuodesta 1871 ja esitettiin ensimmäisen kerran Moskovassa saman vuoden maaliskuussa. Jo kantaesityksessä erityistä huomiota herättänyt toinen osa *Andante cantabile* perustuu venäläiseen kansansävelmään *Vanja istui divaanilla*.

Vuonna 1876 kappale esitettiin Leo Tolstoin kunniaksi järjestetyssä juhlakonsertissa. Kirjailija itse oli läsnä. Tolstoi tuli myöhemmin kuuluisaksi kulttuurivihamielisyydellään. Mutta tällä kertaa hän ei murahtanut taiteen olevan tarpeetonta, päinvastoin. Tolstoi liikuttui niin, että purskahti itkuun. Tšaikovski itse suhtautui *Andante cantabileen* samoin kuin Rahmaninov cis-molli-preludiinsa: kappaleen suosio oli sinänsä mukava asia, mutta toisaalta säveltäjä oli omasta mielestään kirjoittanut parempaakin musiikkia. Tolstoin reaktio sai kuitenkin Tšaikovskin myöhemmin muistelevaan: "En ole koskaan säveltäjänä ollut niin imarreltu".

Vuonna 1888 Tšaikovski sovitti *Andante cantabilen* sellolle ja jousiorkesterille. Versio on tullut tunnetuksi etenkin Mstislav Rostropovitšin esittämänä ja levyttämänä. Kappaleesta on tehty sovituksia myös muun muassa jousiorkesterille, klarinetille, alttoviululle, puhallinyhtyeelle ja neljälle nokkahuilulle. Kaunis melodia ja lyyrinen tunnelma ei analysointia kaipaa. *Andante cantabile* on, kuten Tšaikovski-tutkija David Brown toteaa, yksinkertainen mutta täydellisesti muotoiltu musiikkikappale. (CH)

JOHN STORGÅRDS

kapellimestari, viulu

KIRILL GERSTEIN

piano

 KE / ONS / WED **30 / 03 / 2022** **19.00**

 TO / THU **31 / 03 / 2022** **19.00**

GERSTEIN & STORGÅRDS

Anton Webern: Neljä kappaletta viululle ja pianolle op. 7

Johannes Brahms: Pianokonsertto nro 1

Anton Webern: Viisi kappaletta orkesterille op. 10

Johannes Brahms: Pianokonsertto nro 2

Kaksi konserttoa yhden hinnalla!

Pianisti Kirill Gerstein on laatinut symmetrisen konserttiohjelman, jossa Webernin lyhyet sävelaforismit puhdistavat musiikilliset makuhermot vastaanottamaan Brahmsin konserttojen vuolauden. John Storgårds vaihtaa aluksi tahtipuikon viuluun Anton Webernin opuksen 7 neljässä kappaleessa.

 TICKETMASTER: 9,50–46€

sis. käsittelykulun / inkl. serviceavgift / incl. processing fee

HILDUR GUÐNADÓTTIR

Islantilainen Hildur Guðnadóttir (s. 1982) on syntynyt musikaaliseen ympäristöön: isä on säveltäjä ja klarinetisti, äiti oopperalaulaja ja veli Agent Fresco -rockyhtyeen jäsen. Guðnadóttir opiskeli aluksi Reykjavikin musiikkiakatemiassa ja myöhemmin selloa ja sävellystä Islannin taideakatemiassa ja Berliinin taideyliopistossa.

Guðnadóttir on tehnyt yhteistyötä usean yhtyeen, kuten suomalaisen Pan Sonicin, kanssa. Legendaarisen Jóhann Jóhannssonin kanssa hän toteutti soololevyn *Without Sinking* (2009). Suuren yleisön tietoisuuteen Guðnadóttir nousi musiikilla Todd Phillipsin ohjaamaan ja Joaquin Phoenixin tähdittämään elokuvaan *Joker* (2019). Se sai Oscarin parhaasta elokuvamusiikista sekä mm. Golden Globe-palkinnon ja Venetsian elokuvajuhlien Paras ääniraita -palkinnon. Samaan aikaan Guðnadóttir loi mainetta myös musiikillaan HBO-kanavan televisiosarjaan *Chernobyl* (2019). Sarja on ollut arvostelumenestys kautta maailman, ja musiikille on myönnetty mm. BAFTA- ja Grammy-palkinto.

Tšernobylin ydinvoimalaonnettomuudesta vuonna 1986 kertova sarja kuvattiin suljetussa liettualaisessa ydinvoimalassa. Sinne matkusti myös Guðnadóttir, joka yhdessä Chris Watsonin kanssa äänitti paikan äänimaisemia. Niiden perusteella syntyi televisiosarjan usein synkkä akustinen maailma. Viimeinen jakso huipentuu kuitenkin epilogiin, jonka aikana kuoro esittää Guðnadóttirin sovituksen ortodoksisesta hymnistä *Vishnaja Pamyat* (Ikuinen muisto).

Guðnadóttir on kertonut: ”*Vishnaja Pamyat* on perinteinen ukrainalainen hautajaislaulu. Sitä lauletaan kun joku Ukrainassa tai Venäjällä kuolee, se on perinteinen tapa jättää edesmenneelle hyvästit. Tein sovituksen joka sitten äänitettiin Ukrainassa. Laululla on siellä voimakas merkitys. Siellä tiedetään millä tavalla se on laulettava.” Illan konsertissa teos saa Suomen ensiesityksensä. (CH)

LISÄÄ MUSIIKKIENERGIAA

GERSTEIN & STORGÅRDS

John Storgårds, kapellimestari, viulu

Kirill Gerstein, piano

Anton Webern: Neljä kappaletta viululle ja pianolle op. 7

Johannes Brahms: Pianokonsertto nro 1

Anton Webern: Viisi kappaletta orkesterille op. 10

Johannes Brahms: Pianokonsertto nro 2

KE / ONS / WED

 30 / 03 / 2022

 19.00

TO / THU

 31 / 03 / 2022

 19.00

WEINBERGIN TARINA

Elena Schwarz, kapellimestari

Alban Gerhardt, sello

Vito Žuraj: Api-danza macabra

Mieczysław Weinberg: Sellokonsertto

Bohuslav Martinů: Sinfonia nro 1

PE / FRE / FRI

 08 / 04 / 2022

 19.00

RUUSURITARI

Nuno Coelho, kapellimestari

Nikolai Lugansky, piano

Antonín Dvořák: Othello, alkusoitto

Frédéric Chopin: Pianokonsertto nro 1

Miroslav Srnka: Tak klid

Richard Strauss: Ruusuritari, sarja

KE / ONS / WED

 13 / 04 / 2022

 19.00

HALLELUJA!

Susanna Mälkki, kapellimestari

Anton Bruckner: Sinfonia nro 8 (1890, ed. Nowak)

PE / FRE / FRI

 22 / 04 / 2022

 19.00

NELJÄ VIIMEISTÄ LAULUA

Susanna Mälkki, kapellimestari

Camilla Nylund, sopraano

Sampo Haapamäki: Historia - Helsinki-variaatiot (ke)

Richard Strauss: Vier letzte Lieder

Richard Strauss: Kuolema ja kirkastus

KE / ONS / WED

 27 / 04 / 2022

 19.00

VAPPUMATINEA

Markus Lehtinen, kapellimestari

Tuomas Katajala, tenori

SU / SÖN / SUN

 01 / 05 / 2022

 12.00

 14.00

 TICKETMASTER: 9,50-46€

sis. palvelumaksun / inkl. serviceavgift / incl. service charge

ARVO PÄRT

Virolainen Arvo Pärt (s. 1935) löysi tyykinsä 1970-luvulla. Sitä ennen hän oli kopioinut Prokofjevin ja Šostakovitsšin uusklassismia ja uhmannut neuvostoliittolaisen kulttuurikäsityksen rajoja keskieuropalaisella dodekafonialla. Sen tien päässä oli taiteellinen umpikuja, josta Pärt etsi ulospääsyä tutkimalla keskiaikaisia paimentolaislauluja, kirkkohymnejä ja renessanssiajan polyfoniaa vuosien ajan.

Löydöksistään Pärt kehitteli niin sanotun tintinnabuli-tyylin, joka yhdistää melodisuuden, kolmisoinnut ja moniääniset kudelmät. Yhdessä ne soivat kuin pieni kello, tintinnabulum. Tekniikallaan Pärt luo teoksiinsa näennäistä ajattomuutta, ja vaikka hänen musiikkinsa kutsuminen minimalistiseksi viittaakin amerikkalaiseen tyyliin, Pärtin aavemainen mystisyys on täysin jäljittelemätöntä.

Fratresista on tehty jo 17 sovitusta eri kokoonpanoille. Versio sooloviululle, jousiorkesterille ja lyömäsoittimille alkaa ikiliikkujamaisena etydinä, mutta vetäytyy pian hartaasti hiipiviksi harmonioiksi ja niiden muunnelmiksi. Espanjalaista, 1600-luvulla kehittynyttä muunnelmamuotoa muistuttava *Passacaglia* perustuu laskevan bassolinjan ja nousevan diskanttilinjan herättämille jännitteille. (JL)

ANDREA TARRODI

Andrea Tarrodi (s.1981) on eräs menestyneimmistä ruotsalaisista nykysäveltäjistä. Hän on opiskellut musiikkia Tukholmassa, Piteåssa ja Perugiassa. Sävellysopettajista mainittakoon Jan Sandström, Pär Lindgren, Jesper Nordin ja Marie Samuelsson. Hän teki läpimurtonsa vuonna 2010 orkesteriteoksella *Zephyros*. Ruotsin radiossa hän oli nimikkosäveltäjänä vuosina 2011–2013 ja Västerås Sinfonietassa vuosina 2013–14. Vuosina 2019–21 hän oli Pohjoismaiden kamariorkesterin nimikkosäveltäjä.

Tarrodi on kirjoittanut ennen muuta kamari- ja vokaalimusiikkia. Tuotantoon kuuluu myös orkesteriteoksia ja soolokonserttoja sekä taidemaalari Sigrid Hjerténistä kertova ooppera *Sigrid H*. Ensimmäinen pianokonsertto *Stellar Clouds* sai Ruotsin kustantajien palkinnon vuonna 2018. Dahlkvist-kvartettenin CD *Tarrodi String Quartets* palkittiin samana vuonna Grammis-palkinnolla. Vuonna 2020 Tarrodi oli ensimmäinen ruotsalainen naissäveltäjä, jolta kantaesitettiin teos *Last Night of the Proms* -konsertissa Lontoossa.

Tarrodi on synesteeikko, eli hän kokee musiikin visuaalisesti. ”Eri sävelillä ja soinnuilla on oma värinsä”, hän on kertonut BBC Music Magazine-kotisivulla. ”Nuorena emmin, ryhtyäkö maalariksi vai säveltäjäksi.” Visuaalinen lähtökohta leimaa myös jousiorkesteriteosta *Paradisfåglar* (Paratiisilinnut) joka sai kantaesityksensä Musica Vitae -kamariorkesterin konsertissa syksyllä 2008. Västerås Sinfoniettan tilauksesta Tarrodi teki myöhemmin orkesteriversion, joka sai kantaesityksensä Västeråsissä syksyllä 2013. *Paradisfåglar* syntyi, kun Tarrodi katsoi Sir David Attenborough’n televisiosarjaa *Planet Earth* (Planeettamme Maa, 2006). Tarrodia inspiroi sarjan jakso, jossa esiteltiin Oseaniassa esiintyvä lintulaji. Illan konsertissa värikkään impressionistinen kappale saa Suomen ensiesityksensä. (CH)

Stabat Tiger Mater

ANTTI AUVINEN

Antti Auvinen (s. 1974) on saanut aseman eräänä kaikkein mielenkiintoisimmista suomalaisista säveltäjistä. Hänen musiikistaan löytää tuoreita näkökulmia modernistisen perinteeseen, metallimusiikin aggressiivista energisyyttä ja tarkkailijan reflektiota. Auvinen haluaa, että musiikki ottaa kantaa ja herättää tunteita. Läpimurtoteos *Junker Twist* (2015) käsittelee äärioikeistolaisuutta, kuorokappale *Obviously Foreign Infantry* (2015) yhdistää dadaistisen manifestin sotapropagandaan ja *Turbo Aria* (2017) lähti liikkeelle pakolaiskriisistä. Uskonnollisesta väkivallasta kertova ooppera *Autuus* (2015) sai vuoden 2016 Teosto-palkinnon. Auvisen arsenaaliin kuuluu myös aikamme teknologia. Esimerkiksi *Cantus fresco disco* (2020) yhdistää orkesterimusiikkia videokuviin. Auvinen on Suomen säveltäjäyhdistyksen puheenjohtaja.

Illan konsertissa kantaesitetään Helsinki-variaatiot-sarjaan tilattu teos *Stabat Tiger Mater*. Sen lähtökohtana on toiminut kaksi teosta, Toivo Kuulan *Stabat Mater* vuodelta 1915 ja Aarre Merikannon *Olympiafanfaari* vuodelta 1939. Auvinen kertoo sävellyksensä otsikon viittaavan Kuulan teokseen ja sen tekstiin, joka käsittelee lastaan surevaa äitiä. Sana 'tiger' taas viittaa kuuluisaan ruotsalaiseen propagandakampanjaan toisen maailmansodan ajalta. "En svensk tiger", sanottiin, eli ruotsalainen on fiksu ja vaikenee eikä paljasta kotirintaman tapahtumia muille. Mutta samaan aikaan Ruotsi myi aseita Saksaan – ja vaiken siinä.

Olympiafanfaarin käyttö liittyy tällaiseen vaikenemiseen kulttuurin, erityisesti vuoden 2022 talviolympialaisiin ja länsimaiden löysään suhtautumiseen urheilutapahtuman järjestämiseen ihmisoikeuksia polkevassa Kiinassa. Kaiken vaikeuden rinnalla musiikissa on kuitenkin myös vaikkapa urheilutapahtumaan assosioituvaa "absurdia hurmosta", joka "ikään kuin pyyhkii pois kaiken merkityksellisen". Auvinen lisää: "Musiikillinen materiaali, Kuula ja Merikanto, on teoksessa hyvin tunnistamattomassa muodossa. Se oli tavoite, en halunnut laittaa suoraa sitaattia." (CH)

Psalmisinfonia

IGOR STRAVINSKY

Igor Stravinskyn (1882–1971) 1920-luvulla alkanut ns. neoklassinen kausi osoittautui vaikutusvaltaiseksi. Stravinskyn esimerkin innoittamana monet muut säveltäjät hakivat inspiraatiota klassismista ja barokista. Kun Stravinsky imitoi Lullyä baletissa *Apollo* tai teki modernin version Haydnin ja Mozartin serenadeista *Serenadissa pianolle* tulos oli paradoksi. Musiikin esikuvan saattoi kyllä hahmottaa, mutta silti sävellys oli täysin tunnistettavaa Stravinskya.

Eräs uusklassisen kauden hienoimmista teoksista on vuonna 1930 sävelletty *Psalmisinfonia* kuorolle ja orkesterille. Teos syntyi kapellimestari Sergei Koussevitskyn tilauksesta Bostonin sinfoniaorkesterin 50-vuotisjuhlia varten ja sai kantaesityksensä Brysselissä joulukuussa 1930 Ernest Ansermetin johdolla. Bostonissa teos esitettiin ensi kertaa pari päivää myöhemmin.

Stravinsky oli 1920-luvulla kokenut uskonnollisen herätyksen. Hän alkoi rukoilla, käydä jumalanpalveluksissa ja tutustua uskonnollisiin kirjoituksiin. Hän myös tutki Raamattua. *Psalmisinfonia* heijastaa Stravinskyn tarvetta ilmaista ortodoksista uskoaan musiikin keinoin.

Teoksessa uusklassista ovat esimerkiksi viittaukset renessanssin ja barokin kontrapunktiin, sekä tietysti objektiivinen sävy: musiikki ei ole romanttisen subjektiivista vaan kurinalaisen ekspressiivistä. Orkesterin kokoonpanosta säveltäjä on jättänyt pois viulut ja alttoviulut. Tämä antaa musiikille hyvin erityisen, tummahkon sävyn. *Psalmisinfonian* otsikon Stravinsky selitti näin: ”Tämä ei ole sinfonia johon olen ottanut mukaan psalmeja laulettavaksi, päinvastoin. Olen ’sinfonisoanut’ psalmien laulamisen.”

Teoksessa on kolme tauotta esitettävää osaa. Ensimmäinen osa (Psalmi 38) on kiihkeä ja hermostunut. Toinen osa (Psalmi 39) kuvaa kääntymystä uskoon. Finaali (Psalmi 150) on ylistyslaulu Jumalalle. Lopussa soi hidas hymni, jonka Stravinskyn mukaan pitäisi soida kuin se ”olisi taivaasta annettu”. (CH)

PEKKA KUUSISTO

Pekka Kuusisto on tullut tunnetuksi harvinaisen monipuolisena ja avarakatseisena muusikkona, joka on yhtä kotonaan niin viulukonserttojen solistina kuin vaikkapa elektronisen musiikin maailmassa. 2008 Pekka Kuusisto palkittiin Väinö Tannerin säätiön Tanner-palkinnolla. Palkitsemisen perusteluna mainittiin Kuusiston ”rajojen ylittäminen, avoin ja ennakkoluuloton suhtautuminen kaikkeen hyvään musiikkiin sekä kirkas näkemys musiikista ihmisiä, kulttuureja ja kansakuntia yhdistävänä voimana”. Samanlaisin perustein Kuusisto sai myös Pohjoismaisen musiikkipalkinnon 2013.

3-vuotiaana aloitettu viulunsoiton opiskelu kuljetti Kuusiston Itä-Helsingin musiikkiopistosta Sibelius-Akatemian kautta Indianan yliopistoon. Tärkeimmät opastajat olivat Géza Szilvay, Tuomas Haapanen, Miriam Fried ja Paul Biss. Vuonna 1995 Pekka Kuusisto voitti ensimmäisenä suomalaisena Jean Sibelius -viulukilpailun.

Pekka Kuusisto aloitti Norjalaisen kamariorkesterin taiteellisena johtajana 2021 oltuaan orkesterin päävierailija vuodesta 2018. Kuusisto on toiminut vuodesta 2016 lähtien ACO (Australian kamariorkesteri) Collectiven taiteellisena johtajana sekä minnesotalaisen Saint Paul Chamber Orchestran taiteellisena partnerina. Hän on ollut Mahler Chamber Orchestran taiteellinen partneri 2019 alkaen, sekä Deutsche Kammerphilharmonie Bremenin ”Artistic Best Friend” vuodesta 2017. Kuusiston taiteellisen työskentelyn keskiössä onkin kamarimusiikillinen yhteysotto kamariorkestereiden kanssa ilman varsinaista kapellimestaria. Tällaista solistin ja orkesterinjohtajan tehtävät yhdistävää työtä hän tekee vakituisten orkestereidensa lisäksi säännöllisesti myös mm. Lontoon kamariorkesterin, Irlannin kamariorkesterin, Britten Sinfonian, Ruotsalaisen kamariorkesterin sekä Tapiola Sinfoniettan kanssa.

Viime kausilla Pekka Kuusisto on palannut solistiksi mm. Birminghamin ja Toronton sinfoniaorkestereihin, Skotlannin kamariorkesteriin sekä Helsingin kaupunginorkesteriin, soittanut New Yorkin Filharmonikoiden ja Los Angelesin Filharmonisen orkesterin solistina sekä ja soolokonsertteja mm. Amsterdamin Concertgebouw’ssa ja Lontoon Wigmore-salissa.

Kuusisto on tehnyt menestyksestä yhteistyötä mm. nykysirkustaiteilija Jay Gilliganin, taiteilija Aamu Songin sekä tanssiteatteri Richard Alston Dance Companyn kanssa. Kuusistolla on myös joukko musiikillisia kokoonpanoja ja yhteistyötä mm. lauluyhtye Rajattoman, Don Johnson Big Bandin, Rinneradion ja yhdysvaltalaisen Salsa Duran kanssa. Säännöllisiin kamarimusiikkipartnereihin kuuluvat mm. Thomas Adès, Anne Sofie von Otter, Bengt Forsberg, Mark Padmore, Olli Mustonen, Ismo Eskelinen ja Nicolas Altstaedt. Kuusisto tekee läheistä yhteistyötä myös monien nykysäveltäjien kanssa. Heistä mainittakoon Nico Muhly, Thomas Adès, Daniel Bjarnason ja Andrea Tarrodi, sekä suomalaisista Uljas Pulkkis, Sauli Zinovjev ja Sebastian Fagerlund.

Syksyllä 2015 Pekka Kuusisto nousi ensimmäistä kertaa myös suurelle teatterilavalle. Suomen kansallisteatterissa esitettiin Kristian Smedsin ohjaama *TABU*, johon Kuusisto sävelsi musiikin ja toimi yhtenä esiintyjistä. Vuonna 2018 Kuusisto sävelsi, soitti ja nauhoitti yhdessä Samuli Kosmisen kanssa musiikkia uuteen animaatioasarjaan Tove Janssonin Muumeista.

Pekka Kuusisto oli kesään 2018 saakka, lähes 20 vuotta, Järvenpäässä toimivan Meidän festivaalin taiteellinen johtaja. Hän suunnitteli konserttisarjat myös Hämeenlinnan Verkatehtaaseen 2009-2011, sekä kamariorkesteri Avantin Suvisoiton 2011.

MUSIIKKITALON KUORO

Syksyllä 2011 perustettu Musiikkitalon Kuoro sai alkunsa kapellimestareiden Hannu Linnun, Jukka-Pekka Sarasteen ja John Storgårdsin aloitteesta. Musiikkitalon Kuoro on noin 90 laulajan sinfoniakuoro, joka muuntuu tarvittaessa myös mies- tai naiskuoroksi. Musiikkitalon Kuoro tekee yhteistyötä Musiikkitalon kaikkien päätoimijoiden; Helsingin kaupunginorkesterin, Radion sinfoniaorkesterin ja Sibelius-Akatemian kanssa. Taiteellisena johtajana toimi säveltäjä Tapani Länsiö kuoron perustamisesta lähtien aina vuoteen 2017. Kuoron johtajina aloittivat tammikuussa 2017 Nils Schweckendiek ja lehtori Jani Sívén. Kuorolaiset ovat intohimoisia laulunharrastajia. Kuoron ohjelmisto muodostuu pääosin sinfonisista kuoro- ja orkesteriteoksista. Ohjelmistoa suunnitellaan pitkäjänteisesti yhdessä Helsingin kaupunginorkesterin ja Radion sinfoniaorkesterin kanssa. Kuoron a cappella -ohjelmisto muodostuu suurelle kuorolle sävelletystä musiikista. Pääosin kuoro konsertoi Musiikkitalossa, mutta on esiintynyt myös muualla, kuten Espoon Urkuyö ja Aaria-festivaalilla, Turun Musiikkijuhlilla ja Tammisaaren Kesäkonserttisarjassa. Musiikkitalon Kuoro kasvattaa laulajamääräänsä – seuraa pääsykoeilmoituksia nettisivuilta: www.musiikkitalonkuoro.fi

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

Kun säveltäjät Martin Wegelius ja Robert Kajanus perustivat orkesterin Helsinkiin kesällä 1882, heidän kunnianhimoinen suunnitelmansa oli kerätä kaupungin parhaat muusikot ja ulkomailta palkatut soittajat yhteen ja tarjota helsinkiläisille elämyksiä suurten säveltäjien mestariteoksista viikoittaisilla konserteilla 36 soittajan voimin.

Periaate huippumuusikoiden säännöllisestä orkesteritoiminnasta on pysynyt elinvoimaisena näihin päiviin saakka. Lähes 140 toimintavuotensa aikana Helsingin kaupunginorkesteri on kantaesittänyt valtaosan Jean Sibeliuksen sinfonisesta tuotannosta säveltäjän itsensä johdolla ja jatkaa oman aikansa musiikin esittämistä tilaamalla teoksia sekä kansainvälisiltä että kotimaisilta säveltäjiltä. Vuosina 2019–2025 toteutettava tilaussävellysten sarja, kahdeltatoista nykysäveltäjältä tilatut *Helsinki-variaatiot*, liittävätkin oman aikamme sävelet ennen vuonna 1945 sävellettyihin Helsinki-aiheisiin teoksiin.

Vuosittain yli 110 000 kuulijaa tavoittava, nykyisellään 102 muusikon vahvuinen Helsingin kaupunginorkesteri on kasvanut tärkeäksi osaksi helsinkiläisten kulttuurillista pääomaa. Kaupunginorkesterin työ koskettaa niitäkin, jotka syystä tai toisesta eivät pääse konsertteihin Musiikkitaloon. Kansainvälisten kiertueiden lisäksi orkesteri esiintyy erilaisissa kokoonpanoissa eri puolilla Helsinkiä sekä tarjoaa lapsille ja nuorille esiintymismahdollisuuksia ja tavoittaa erityisryhmiä monipuolisen yleisötyön kautta. Orkesteri on kutsunut nyt jo kolmatta kertaa kokonaisen ikäluokan – kaikki vuonna 2020 syntyneet helsinkiläislapset – nauttimaan musiikista perheineen seitsemän vuoden ajan orkesterin kummilapsina.

Verkossa ja jälkilähettyksenä nähtävät HKO Screen -konsertit sekä taustoittavat haastattelut tuovat katsojan entistäkin lähemmäksi soivan taideteoksen syntyprosessia. Yhteistyö levy-yhtiö BIS:in kanssa tallentaa orkesterin tulkintoja huipputason äänityksinä kaikkien saataville ja pitkälle tulevaisuuteen.

Helsingin kaupunginorkesterilla on toimintansa aikana ollut 13 ylikapellimestaria. Vuonna 2016 aloittaneen ylikapellimestari Susanna Mälkin johdolla orkesteri on kehittynyt kansainvälisesti yhä vaikuttavammaksi sinfoniaorkesteriksi, jonka tunnistettava sointi on tärkeä osa helsinkiläistä äänimaisemaa.

Exaudi orationem meam, Domine,
et deprecationem meam;
auribus percipe lacrimas meas.
Ne sileas, quoniam advena ego sum apud te,
et peregrinus sicut omnes patres mei.
Remitte mihi,
ut refrigerer prius quam abeam et amplius non ero.

Psalmi 38, 13-14 / Biblia Sacra Vulgata

Exspectans expectavi Dominum,
et intendit mihi.
Et exaudivit preces meas,
et eduxit me de lacu
miseriae et de luto faecis.
Et statuit super petram pedes meos,
et direxit gressus meos.
Et immisit in os meum canticum novum,
carmen Deo nostro.
Videbunt multi, et timebunt,
et sperabunt in Domino.

Psalmi 39, 2-4 / Biblia Sacra Vulgata

Alleluia.
Laudate Dominum in sanctis ejus;
laudate eum in firmamento virtutis ejus.
Laudate eum in virtutibus ejus;
laudate eum secundum multitudinem
magnitudinis ejus.
Laudate eum in sono tubae...
Laudate eum in tympano et choro;
laudate eum in chordis et organo.
Laudate eum in cymbalis benesonantibus;
laudate eum in cymbalis jubilationis.
Omnis spiritus laudet Dominum!
Alleluia.

Psalmi 150 / Biblia Sacra Vulgata

Kuule rukoukseni, Herra,
ota vastaan avunhuutoni.
Älä ole kuuro minun itkulleni!
Minä olen muukalainen, etsin sinulta turvaa,
olen koditon niin kuin olivat isänikin.
Käännä pois syyttävä katseesi,
jotta saisin jälleen iloita,
ennen kuin menen pois
eikä minua enää ole.

Psalmi 39, 13-14 (VT 1992)

Hartaasti minä odotin Herraa,
ja hän kumartui minun puoleeni
ja kuuli huutoni.
Hän veti minut ylös syvästä kuopasta,
upottavasta liejusta.
Hän nosti minut kalliolle,
antoi lujan pohjan askelten alle.
Hän antoi suuhuni uuden virren,
kiitoslaulun Jumalamme ylistykseksi.
Tämän kuulevat monet, tuntevat pyhää pelkoa
ja turvaavat Herraan.

Psalmi 40, 2-4 (VT 1992)

Halleluja!
Ylistäkää Jumalaa hänen pyhäkössään,
ylistäkää häntä taivaan mahtavissa holveissa!
Ylistäkää häntä, hänen väkeviä tekojaan,
ylistäkää häntä, hän on suuri!
Ylistäkää häntä raikuvien torvien,
ylistäkää häntä harppua ja lyyraa soittaen!
Ylistäkää häntä tanssien ja rumpua lyöden,
ylistäkää häntä luuttua ja huilua soittaen!
Ylistäkää häntä symbaalien helinällä,
ylistäkää häntä riemukkein symbaalein!
Kaikki te, joissa on elämän henkäys,
ylistäkää Herraa!
Halleluja!

Psalmi 150 (VT 1992)

PJOTR TJAJKOVSKIJ

Andante cantabile

Av Pjotr Tjajkovskij (1840-1893) tre stråkkvartetter är den mest populära den första (D-dur, op.11). Kvartetten fullbordades i början av år 1871 och framfördes för första gången i Moskva i mars samma år. Redan vid uruppförandet var det den andra satsen Andante cantabile som väckte mest uppmärksamhet. Satsen bygger på den ryska folksmelodin *Vanja satt på divanen*.

År 1876 framfördes stycket på en festkonsert för att hylla Leo Tolstoj. Författaren själv var närvarande. Tolstoj blev senare känd för att vara kulturfientlig. Men denna gång muttrade han inte att all konst är onödig, tvärtom. Tolstoj blev så gripen att han brast ut i tårar. Tjajkovskij själv hade samma inställning till *Andante cantabile* som Rachmaninov till sitt ciss-moll-preludium: styckets popularitet var inget att klaga över, men tonsättaren tyckte att han nog hade komponerat bättre verk. Tolstojs reaktion fick dock Tjajkovskij att senare erinra sig: "Som tonsättare har jag aldrig varit lika smickrad."

År 1888 arrangerade Tjajkovskij *Andante cantabile* för cello och stråkorkester. Framförallt Mstislav Rostropovitjs uppträdanden med och inspelningar av versionen har gjort den välkänd. Stycket existerar dessutom i arrangemang för bland annat stråkorkester, klarinett, altviolin, blåsensemble och fyra blockflöjter. Den vackra melodin och den lyriska stämningen behöver inte analyseras. Det är som Tjajkovskij-forskaren David Brown säger: *Andante cantabile* är ett enkelt men perfekt format musikstycke. (CH)

HILDUR GUÐNADÓTTIR

Vishnaja Pamyat

Isländska Hildur Guðnadóttir (f. 1982) är född till en musikalisk omgivning: fadern är tonsättare och klarinettist, modern operasångerska och brodern är musiker i rockgruppen Agent Fresco. Guðnadóttir studerade till en början vid Reykjavíks musikakademi. Senare studerade hon cello och komposition vid Islands konstakademi och Berlins konstuniversitet.

Guðnadóttir har samarbetat med flera ensembler, bland annat finländska Pan Sonic. I samarbete med den legendariska Jóhann Jóhannsson skapade hon sin soloskiva *Without Sinking* (2009). Den stora publiken lärde känna henne tack vare musiken till Todd Phillips film *Joker* (2019) som har Joaquin Phoenix i huvudrollen.

Filmen fick en Oscar för bästa filmmusik och tilldelades bl.a. Golden Globe-priset och Venedigs filmfestivals pris för bästa soundtrack. Samtidigt blev Guðnadóttir ryktbar med musiken till HBO:s televisionsserie *Chernobyl* (2019). Serien har blivit en kritikersuccé jorden runt och dess musik har tilldelats bl.a. ett BAFTA- och ett Grammy-pris.

Serien handlar om kärnkraftsolyckan i Tjernobyl år 1986. Den spelades in i ett nedlagt kärnkraftverk i Litauen. Dit reste även Guðnadóttir som i samarbete med Chris Watson spelade in platsens ljudlandskap. På basen av dem skapades TV-seriens ofta dystra akustiska värld. Men den sista delen kulminerar i en epilog i vilken en kör framför Guðnadóttirs arrangemang av den ortodoxa hymnen *Vishnaja Pamyat* (Evigt minne).

Guðnadóttir har berättat: "*Vishnaja Pamyat* är en traditionell ukrainsk begravningssång. Man sjunger den då någon i Ukraina eller Ryssland avlider, den är ett traditionellt sätt att ta avsked. Jag gjorde arrangemanget som sedan spelades in i Ukraina. Där har sången en stor betydelse, där vet man hur den skall sjungas." I kvällens konsert framförs verket för första gången i Finland. (CH)

ARVO PÄRT

Fratres

Esten Arvo Pärt (f. 1935) fann sin egen musikstil på 1970-talet. Före det hade han kopierat Prokofjevs och Sjostakovitjs nyklassicism och trotsat de sovjetiska kulturnormerna genom att arbeta med västerländsk dodekafoni. Pärt hamnade dock i en konstnärlig återvändsgränd. Han sökte en utväg genom att i flera år studera medeltida sånger, kyrkohymner och renässansens polyfoni.

På basen av sina studier formade han tintinnabuli, en musikstil som kombinerar melodier, treklanger och mångstämmiga texturer och klingar som en slags liten klocka (tintinnabulum). Med denna kompositionsteknik skapar Pärt en musik som är skenbart tidlös. Man kan kalla den för minimalistisk, men gör man det hänvisar man till en amerikansk musikstil. Och Pärts gåtfulla musik är något helt eget.

Det ca tio minuter långa verket *Fratres* existerar i redan 17 versioner för olika ensembler. Versionen för soloviolin, stråkorkester och slaginstrument startar som en perpetuum mobile-etyd som dock snabbt ersätts av andaktsfullt smygande ackordföljder. (JL)

ANDREA TARRODI

Paradisfåglar

Andrea Tarrodi (f. 1981) är en av de mest framgångsrika svenska tonsättarna i vår tid. Hon har studerat musik i Stockholm, Piteå och Perugia. Av kompositionslärarna kan nämnas Jan Sandström, Pär Lindgren, Jesper Nordin och Marie Samuelsson. Hon gjorde sitt genombrott år 2010 med orkesterstycket *Zephyros*. Hon var Sveriges radios hustonsättare 2011–2013 och Västerås Sinfoniettas tonsättarprofil 2013–14. 2019–21 var hon Nordiska kammarorkesterns hustonsättare.

Tarrodi har komponerat framförallt kammar- och vokalmusik. I produktionen finner man även orkesterverk och solokonsserter och *Sigrid H*, en opera om bildkonstnären Sigrid Hjertén. Den första pianokonserten *Stellar Clouds* tilldelades Sveriges musikförläggares pris år 2018. Samma år belönades Dahlkvist-kvartettens CD *Tarrodi String Quartets* med ett Grammis-pris. År 2020 var Tarrodi den första svenska kvinnliga tonsättare som fick ett verk uruppfört på Last Night of the Proms-konserten i London.

Tarrodi är synestetiker, vilket innebär att hon upplever musik visuellt. "Varje ton och varje ackord har en egen färg", har hon berättat på BBC Music Magazines hemsida. "Som ung slets jag mellan att börja antingen måla eller komponera." En visuell utgångspunkt präglar även stråkorkesterverket *Paradisfåglar* (2008) som uruppfördes på kammarorkestern Musica Vitaes konsert hösten 2008. Västerås Sinfonietta beställde senare en orkesterversion, som uruppfördes i Västerås hösten 2013. *Paradisfåglar* föddes då Tarrodi såg Sir David Attenboroughs TV-serie *Planet Earth* (2006). Tarrodi inspirerades av en episod som handlade om en fågelart som finns i Oceanien. Detta färggrant impressionistiska verk framförs ikväll för första gången i Finland. (CH)

ANTTI AUVINEN

Stabat Tiger Mater

Antti Auvinen (f. 1974) har fått en position som en av de mest intressanta finländska tonsättarna. I hans musik finner man fräscha infallsvinklar på modernismens tradition, metallmusikens aggressiva energi och en observatörs reflektioner. Auvinen vill att musik skall ta ställning och väcka känslor. Genombrottsverket *Junker Twist* (2015) handlar om ultrahögern, körstycket *Obviously Foreign Infantry* (2015) kombinerar det dadaistiska manifestet med krigspropaganda och *Turbo Aria* (2017) hade sin utgångspunkt i flyktningkrisen. *Operan Autuus* (2015) handlar om religiöst våld och tilldelades år 2016 Teosto-priset. Även vår tids teknologi utgör en del av Auvinens arsenal. Exempelvis *Cantus*

fresco disco (2020) kombinerar orkestermusik med videobilder. Auvinen är Finlands tonsättarförbunds ordförande.

I kvällens konsert uruppförs *Stabat Tiger Mater*, ett verk som hör till beställningsserien Helsinki Variations. Utgångspunkten är två verk, Toivo Kuulas *Stabat Mater* från år 1915 och Aarre Merikantos *Olympiafanfar* från år 1939. Auvinen berättar att hans kompositions titel hänvisar till Kuulas verk och dess text som handlar om en moder som sörjer sitt barn. Ordet 'tiger' hänvisar till en berömd svensk propagandakampanj under andra världskriget. "En svensk tiger", hette det. Svensken var med andra ord smart nog att inte tala om hemmafrontens händelser åt utomstående. Men samtidigt sålde Sverige vapen till Tyskland – och teg om det.

Bruket av *Olympiafanfaren* hänvisar till detta slag av tigangets kultur, specifikt till vinterolympiaden år 2022 då man i väst valde att se igenom fingrarna att ett sportevenemang arrangerades i Kina, ett land som bryter mot människorättigheterna. Jämsides med allt som är svårt innehåller musiken dock också en slags "absurd extas" – av det slag man finner i låt säga sportevenemang – som "liksom sveper åt sidan allt som är av verklig betydelse". Auvinen tillägger: "Det musikaliska materialet, Kuula och Merikanto, uppträder i verket i en form som är svår att uppfatta. Detta var mitt mål, jag ville inte använda mig av direkta citat." (CH)

IGOR STRAVINSKY

Psalmsymfoni

På 1920-talet inledde Igor Stravinsky (1882–1971) sin s.k. nyklassiska period. Den blev mycket inflytelserik. Inspirerade av Stravinskys exempel började också andra tonsättare hämta idéer från klassicismen och barocken. Då Stravinsky imiterade Lully i baletten *Apollo* eller gjorde en modern version av Haydns och Mozarts serenader i sin *Serenad för piano* var resultatet en paradox. Det var möjligt att uppfatta musikens förebild, men samtidigt var det uppenbart att kompositören inte kunde vara någon annan än Stravinsky.

Ett av den nyklassiska periodens finaste verk är *Psalmsymfonin* för kör och orkester (1930). Den skrevs på beställning av dirigent Serge Koussevitsky för att uppmärksamma Bostons symfonikers 50-årsjubileum. Verket uppfördes i Bryssel i december 1930 under ledning av Ernest Ansermet. I Boston framfördes verket för första gången ett par dagar senare.

På 1920-talet hade Stravinsky upplevt en religiös väckelse. Han började be, besöka gudstjänster och bekanta sig med religiösa skrifter. Han studerade också Bibeln. *Psalmsymfonin* vittnar om tonsättarens behov av att få uttrycka sin ortodoxa tro med musikaliska medel.

Det som gör verket nyklassiskt är exempelvis dess allusioner till renässansens och barockens kontrapunktik, samt naturligtvis den objektiva tonen: musiken är tyglad expressiv istället för romantiskt subjektiv. Ur orkestern har tonsättaren lämnat bort violiner och altvioliner, något som ger musiken en säregnet mörk klang. Titeln *Psalmsymfoni* förklarade Stravinsky så här: "Detta är inte en symfoni i vilken jag tagit med psalmer som sjungs. Tvärtom. Jag har 'symfoniserat' psalmsång."

Verket består av tre satser som framförs utan paus. Den första satsen (Psalm 38) är nervös och häftig. Den andra satsen (Psalm 39) skildrar en religiös väckelse. Finalen (Psalm 150) är en hyllning till Gud. I slutet klingar en långsam hymn som enligt Stravinsky borde låta som om "den kom från himlarna". (CH)

PEKKA KUUSISTO

Pekka Kuusisto är känd som en mångsidig och fördomsfri musiker. Som solist och orkesterdirigent uppvisar han samma entusiasm som då han får arbeta med elektronisk musik. Då Kuusisto år 2008 belönades med Väinö Tanners fonds Tanner-pris gavs som motivering hans gränsöverskridande, öppna och fördomsfria attityd gentemot all god musik och hans uppfattning att musik är något som förenar alla oavsett person, kultur och nation. Då han år 2013 tilldelades Nordiska Rådets musikpris var motiveringen snarlik.

Kuusisto började spela violin 3 år gammal och studerade vid först Östra Helsingfors musikinstitut, senare Sibelius-Akademien och universitetet i Indiana. Hans viktigaste lärare var Géza Szilvay, Tuomas Haapanen, Miriam Fried och Paul Biss. År 1995 var han den första finländare som vann första pris i Jean Sibelius-violintävlingen.

År 2021 inledde Kuusisto sitt arbete som konstnärlig ledare för Det Norske Kammerorkester. Från och med år 2016 har han varit konstnärlig ledare för Australiens kammarorkester och Saint Paul Chamber Orchestras konstnärliga samarbetspartner. Han har varit Mahler Chamber Orchestras konstnärliga partner sedan år 2019, och Deutsche Kammerphilharmonie Bremens "Artistic Best Friend" sedan år 2017.

Kuusistos konstnärliga arbete är starkt fokuserat på ett kammarmusikaliskt ensemblespel utan dirigent. På sistone har han dock stått på även dirigentpodiet. Han uppträder regelbundet som solist-dirigent med bland annat Londons kammarorkester, Irlands kammarorkester, Britten Sinfonia, Svenska kammarorkestern och Tapiola Sinfonietta.

Under de senaste säsongerna har Kuusisto uppträtt med bland annat Birminghams och Torontos symfoniorkestrar, Skottlands

kammarorkester och Helsingfors stadsorkester samt New Yorks och Los Angeles filharmoniker. Han har gett solokonsert i bland annat Amsterdam Concertgebouw och Londons Wigmore Hall.

MUSIKHUSETS KÖR

Musikhusets kör grundades hösten 2011 på initiativ av dirigenter Hannu Lintu, Jukka-Pekka Saraste och John Storgårds.

Musikhusets kör är en ca 90 personer stark symfonikör som vid behov kan uppträda som även antingen en mans- eller damkör.

Musikhusets kör samarbetar med Musikhusets huvudaktörer Helsingfors stadsorkester, Radions symfoniorkester och Sibelius-Akademien. Tonsättare Tapani Lämsiö var körens konstnärliga ledare 2011–2017. I januari 2017 tog Nils Schwegendiek och lektor Jani Siven över. Kören består av passionerade amatörsångare.

Repertoaren består huvudsakligen av symfoniska kör- och orkesterverk. Repertoaren planeras långsiktigt, i samarbete med Helsingfors stadsorkester och Radions symfoniorkester.

Körens a cappella-repertoar består av musik skriven för stor kör.

Musikhusets kör konserterar huvudsakligen i Musikhuset. Den har dock uppträtt på även bl.a. Orgelnatt och aria-festivalen i Esbo, Åbo musikfestspel och Ekenäs sommarkonsert. Musikhusets kör välkomnar nya sångare i sina led. Information om inträdesprov finner man på webbsajten www.musiikkitalonkuoro.fi

((o)) HKO SCREEN #hkoscreen
SUORA LÄHETYS / DIREKTSÄNDNING / LIVE BROADCAST
WWW.HELINGINKAUPUNGINORKESTERI.FI
HELSINKIKANAVA.FI

Katsottavissa netissä konsertin jälkeen.

Se på nätet efter konserten. / Watch on demand after the concert.

Käsiohjelma / Programblad / Program

Teos- ja taiteilijaesittelyt /

Verk- och artistpresentationer /

Programme notes and artist bios

Christian Holmqvist ja Jaani Lämsiö

Käännökset / Översättningar / Translations

Christian Holmqvist (ruotsi / svenska / Swedish)

Susan Sinisalo (englanti / engelska / English)

Ulkoasu / Design

Bond Creative Agency Oy

Taitto ja painatus

Grano Oy, Vantaa 2022

Oikeudet muutoksiin pidätetään. / Rätt till ändringar förbehålles. /
All rights reserved.

HELSINGFORS STADSORKESTER

Då tonsättarna Martin Wegelius och Robert Kajanus sommaren 1882 grundade en orkester i Helsingfors var deras ambition att föra samman stadens bästa musiker och anlita musiker från utomlands. Helsingforsare skulle varje vecka erbjudas unika upplevelser då 36 musiker samlas för att framföra mästerverk av de stora tonsättarna.

Principen att föra samman högklassiga musiker för en regelbunden orkesterverksamhet förblir livskraftig än idag. Under sina nära 140 verksamhetsår har Helsingfors stadsorkester uruppfört majoriteten av Jean Sibelius symfoniska produktion under tonsättarens egen ledning. Orkestern fortsätter att framföra sin egen tids musik i form av beställningar av såväl internationella som inhemska tonsättare. 2019–2025 förverkligas *Helsingfors-variationer*, en serie i vilken man beställer verk av 12 moderna tonsättare. Seriens beställningsverk förenar vår tids tonspråk med musikverk med ett Helsingfors-tema som är komponerade före år 1945.

Helsingfors stadsorkester består för närvarande av 102 musiker och når årligen över 110 000 lyssnare. Den har fått en viktig position som ett av Helsingfors-bornas kulturkapital. Stadsorkesterns arbete berör även dem som av orsak eller annan inte kan komma till konserterna i Musikhuset. Förutom att göra internationella turnéer uppträder orkestern i varierande sammansättningar runtom Helsingfors, erbjuder barn och ungdom möjlighet att uppträda, och når via sitt mångsidiga publikarbete olika specialgrupper. Orkestern har inviterat nu för tredje gången en hel åldersgrupp – alla i Helsingfors år 2020 födda barn – att bli orkesterns fadderbarn. I verksamheten får fadderbarnen med familj avnjuta musik i sju års tid.

HKO Screen-sändningarna visas på internet. HKO Screen-sändningarna består av konserten samt intervjuer som ger bakgrundsinformation som för lyssnaren närmare det klingande musikverkets födelseprocess. Samarbetet med skivbolaget BIS innebär att orkesterns tolkningar är tillgängliga för alla, och långt in i framtiden, i form av inspelningar av hög kvalitet.

Under sin verksamhetstid har Helsingfors stadsorkester haft 13 chefsdirigenter. År 2016 inledde Susanna Mälkki sitt arbete som orkesterns chefsdirigent. Under hennes ledning har orkestern utvecklats till en internationellt allt mera aktiv symfoniorkester vars identifierbara klang utgör en viktig del av staden Helsingfors ljudlandskap.

www.helsingforsstadsorkester.fi

Orkesteri aina mukanas

HKO SCREEN -MOBIILISOVELLUS

HKO Screen -mobiilisovellus tuo orkesterin verkkoon striimattavat konsertit älylaitteisiin:

- katso ja kuuntele suoria verkkolähetyksiä
- palaa konserttitaltiointeihin
- tutustu taiteilijavieraiden haastatteluihin
- käytä ennakkoon luotuja soittolistoja

Ilmainen sovellus on saatavilla Android- ja iOS-laitteisiin.

Lue lisää:

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi/fi/hko-screen-sovellus

PYOTR TCHAIKOVSKY

Andante cantabile in D, Op. 11

The first is the most popular of the three string quartets by Pyotr Tchaikovsky (1840–1893), and the second movement, *Andante cantabile*, based on the Russian folksong *Sidel Vanya*, was a hit the moment it was premiered in 1871. Five years later, it was performed at a concert in honour of Leo Tolstoy who, though later famous for his attacks on cultural life in 19th-century Europe, was so moved that he burst into tears. “Never in my life have I felt so flattered,” Tchaikovsky later recalled. In 1888, he made an arrangement for cello and string orchestra that was made particularly famous by Mstislav Rostropovich. Other arrangements have followed: for string orchestra, clarinet, viola, wind ensemble, four recorders and others. With its beautiful melody and lyrical mood, it requires no analysis. (CH)

HILDUR GUÐNADÓTTIR

Vichnaya Pamyat

Hildur Guðnadóttir (b. 1982) comes from Iceland and is perhaps best known for her Oscar-winning score for the film *Joker* (2019) and her BAFTA and Grammy awarded music for the HBO series *Chernobyl* (2019). The latter tells of the 1986 accident and was filmed in a decommissioned Lithuanian nuclear power plant, where she and Chris Watson recorded soundscapes. During the last episode in the series, an epilogue, a Ukrainian male choir performs the arrangement she made of an Orthodox hymn, *Vichnaya Pamyat* (Memory Eternal). It is, she says, “a traditional Ukrainian funeral song. They sing it whenever anyone dies in Ukraine or Russia. I did an arrangement of the song and then we went back to record it in the Ukraine because that song has a very strong connection for people in this culture. They know how to sing it. I can try to make sense of the melody but I think the real feeling of it had to come from people that know it.” (CH)

ARVO PÄRT

Fratres

Estonian composer Arvo Pärt (b. 1935) spent years studying medieval chant and Renaissance polyphony before arriving at a style known as ‘tintinnabuli’ – a combination of melody, triads and polyphonic textures. Together they sound like a little bell, a ‘tintinnabulum’.

Fratres exists in no fewer than 17 arrangements for different instruments and is a set of variations separated by recurring percussion motifs. (JL)

ANDREA TARRODI

Birds of Paradise

Andrea Tarrodi (b. 1981) is a leading contemporary Swedish composer of chamber and vocal music, orchestral and solo works, and an opera about Sigrid Hjertén the painter. The winner of many awards, she was the first female Swedish composer to have a work premiered at the BBC's Last Night of the Proms in 2020.

Tarrodi believes in synaesthesia. "Different notes and chords have different colours," she says. "When I was young, I was initially torn between painting and composing, and I still approach music through an artistic lens." *Birds of Paradise* for string orchestra – she later made a version for orchestra – premiered in 2008 has a distinctly visual ambiance. It was inspired by the TV series *Planet Earth* made by Sir David Attenborough, and especially the episode featuring species of birds found in Oceania. A colourfully impressionistic piece, it tonight receives its first performance in Finland. (CH)

ANTTI AUVINEN

Stabat Tiger Mater

Antti Auvinen (b. 1974) wants his music to speak out, to cause a reaction, and it may therefore be inspired by such things as right-wing populism, war propaganda, or the refugee crisis. He has written a prize-winning chamber opera (*Bliss*) about religious violence. His *Stabat Tiger Mater*, now receiving its premiere, was a commission for the *Helsinki Variations* series. The title is, he says, a reference to the *Stabat Mater*, about a mother grieving for her child, composed by Toivo Kuula in 1915 and the *Olympic Fanfare* of 1939 by Aarre Merikanto. The word "Tiger" in turn alludes to the Swedish propaganda campaign during WWII; "a Swedish tiger" was smart and kept his mouth shut about events on the home front, while at the same time Sweden was secretly selling arms to Germany. The reference to the *Olympic Fanfare* is again about keeping silent, this time the 2022 Winter Olympics and the West's attitude to their being held in a country, China, violating human rights. There are, however, no direct quotations in the music; rather it has something of the "absurd euphoria" of a sporting event. (CH)

IGOR STRAVINSKY

Symphony of Psalms

Igor Stravinsky (1882–1971) was a veritable Neoclassical trend-setter in the 1920s. One of his finest works of the period is the *Symphony of Psalms* he composed in 1930 as a commission from Serge Koussevitzky for the 50th anniversary of the Boston Symphony

Orchestra. Stravinsky had experienced a religious awakening in the previous decade. He began to pray, went to church and studied the Bible, and the *Symphony* reflects his need to express his Russian Orthodox faith by musical means. But, he said, “The *Symphony of Psalms* is not a symphony in which I have included psalms to be sung. On the contrary, it is the singing of psalms that I am symphonising.”

What makes the *Symphony* Neoclassical? Its references to Renaissance and Baroque counterpoint and its objective, disciplined approach, for example. The omission of violins and violas creates a special, sombre mood. The work is in three movements performed without a break: Psalms 38 (restless seeking), 39 (the finding of faith) and 150 (a hymn of praise to God). (CH)

PEKKA KUUSISTO

Violinist, conductor and composer Pekka Kuusisto is renowned for his artistic freedom and fresh approach to repertoire. Widely recognised for his flair in directing ensembles, Kuusisto is Artistic Director of the Norwegian Chamber Orchestra, and Artistic Partner with The Saint Paul Chamber Orchestra and Mahler Chamber Orchestra. He is also a Collaborative Partner of the San Francisco Symphony, and Artistic Best Friend of Die Deutsche Kammerphilharmonie Bremen. In the 2021/22 season, he is the Philharmonia Orchestra’s Featured Artist, with whom he performs as both violinist and conductor and has programmed two concerts in the orchestra’s Music of Today series.

In the 2021/22 season Kuusisto performs the world premiere of Bryce Dessner’s violin concerto with the HR Sinfonieorchester, and later with the Philharmonia, San Francisco Symphony, and Munich Chamber orchestras and Orchestre de Paris. He performed the world premiere of Thomas Ades’s *Märchentänze for violin and orchestra* with the Finnish Radio Symphony orchestra and later with Barcelona Symphony, Gothenburg Symphony and Danish Radio Symphony orchestras. He performs the French premiere of *Märchentänze for violin and piano* with the composer at the Fondation Louis Vuitton and later at the Wigmore Hall in London. Kuusisto performs other concertos written for him including Nico Muhly’s violin concerto, *Shrink* and a new concerto by Djuro Zivkovic. In recent seasons Kuusisto has premiered new works by Sauli Zinovjev, Daniél Bjarason, Anders Hillborg, Philip Venables and Andrea Tarrodi.

THE HELSINKI MUSIC CENTRE CHOIR

Founded in autumn 2011 on the initiative of conductors Hannu Lintu, Jukka-Pekka Saraste and John Storgårds, the Helsinki Music Centre Choir of about 90 singers can, as required, regroup from a symphony to a male, female or chamber choir. It works in partnership with all the main Helsinki Music Centre occupants: the Helsinki Philharmonic Orchestra, the Finnish Radio Symphony Orchestra and the Sibelius Academy. Its Artistic Director was composer Tapani Lämsä from its formation until the beginning of 2017, when he handed over to Nils Schwegendiek and Jani Sivén. The members of the choir are amateurs with a passion for singing. The HMCC repertoire, planned jointly by the Helsinki Philharmonic Orchestra and the Finnish Radio Symphony Orchestra from a long-term perspective, consists primarily of symphonic choral and orchestral works. The Choir also performs a cappella works for large choir. The Choir appears mainly at the Helsinki Music Centre but also at events such as the Organ Night and Aria festival in Espoo, the Turku Music Festival and the Ekenäs Summer Concerts. The Helsinki Music Centre Choir is recruiting more singers. For details of auditions see www.musiikkitalonkuoro.fi

THE HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

Established by Martin Wegelius and Robert Kajanus in 1882, the Helsinki Philharmonic Orchestra is a band of 102 musicians annually performing to a total audience of over 110,000. It premiered most of the symphonic works by Jean Sibelius with the composer himself conducting, and continues its commitment to contemporary music by commissioning works by composers both Finnish and foreign.

The HPO also reaches people who cannot attend concerts at the Helsinki Music Centre: by making international tours, sending small ensembles out across the city, providing opportunities for young performers and, through its widerange education programme, making contact with special groups. Now, for the third time, it has invited an entire age group – all the children born in Helsinki in 2020 – to enjoy music with their families over the next seven years.

HKO Screen -concerts and artist interviews streamed live and on demand bring music even close to listener. The orchestra's partnership with the BIS label further ensures that its performances will be available to all well into the future.

The Helsinki Philharmonic Orchestra has had 13 Chief Conductors. Its most recent, since 2016, is Susanna Mälkki.

www.helsinki-philharmonic-orchestra.fi

I VIULU I VIOLIN

Pekka Kauppinen I
Jan Söderblom I
Satu Savioja II
Eija Hartikainen
Katariina Jämsä
Maiju Kauppinen
Kati Kuusava
Helmi Kuusi
Elina Lehto
Ilkka Lehtonen
Jani Lehtonen
Anna Malmivirta
Kalinka Pirinen
Petri Päivärinne
Elina Viitasaari
Johannes Hakulinen **

II VIULU II VIOLIN

Anna-Leena Haikola 4
Terhi Paldanius 4 **
Heini Eklund 6
Teija Kivinen 6
Teppo Ali-Mattila
Eva Ballaz
Matilda Haavisto
Linda Hedlund
Siiri Rasta
Krista Rosenberg
Heikki Tamminen
Viivi Hakkarainen **
Anna Husgafvel **
Terhi Ignatius **
Virpi Taskila **

ALTTOVIULU ALT VIOLIN VIOLA

Atte Kilpeläinen 4
Torsten Tiebout 4
Petteri Poijärvi 6
Lotta Poijärvi 6
Aulikki Haahti-Turunen
Tuomas Huttunen
Kaarina Ikonen
Tiila Kangas
Carmen Moggach
Markus Sallinen
Hajnalka Standi-Pulakka
Maarit Holkko **
Deborah Mussafia **
Max Nyman **
Olga Reskalenko **

SELLO CELLO

Lauri Kankkunen I
Tuomas Ylinen I
Inkeri Eirola II
Basile Ausländer II *
Saara Särkimäki II *
Jaani Helander
Mathias Hortling
Veli-Matti Iljin
Jaakko Rajamäki
Ilmo Saaristo
Oliver Erlich **
Otto-Aaron Takala **
Frida Tharaldsen Skaftun **

KONTRABASSO KONTRABAS DOUBLE-BASS

Mikko Moilanen 4
Ville Väättäinen 4
Maria Krykov 4 *
Adrian Rigopulos 6*
Pauli Pappinen 6**
Paul Aksman
Eero Ignatius
Tuomo Matero
Kaapo Kangas **

HUILU FLOJT FLUTE

Niamh McKenna 4
Elina Raijas 5
Päivi Korhonen

Pikkolo Piccolo

Jenny Villanen

OBOE

Hannu Perttilä 4
Jussi Jaatinen 5
Nils Röömussaar 5 *

Englannintorvi Cor Anglais

Paula Malmivaara

KLARINETTI KLARINETT CLARINET

Osmo Linkola 4
Anna-Maija Korsimaa 5

Es-klarinetti E Flat Clarinet

Petteri Kivioja
Bassoklarineti
Bass Clarinet

Heikki Nikula

**FAGOTTI
FAGOTT
BASSOON**

Markus Tuukkanen 4
Mikko-Pekka Svala 5

**Kontrafagotti
Contrabassoon**

Noora Van Dok
Erkki Suomalainen

**KÄYRÄTORVI
VALTHORN
HORN**

Ville Hiilivirta 4
Mika Paajanen 4
Sam Parkkonen 6
Miska Miettunen
Sakari Niemi
Joonas Seppelin
Marian Strandenius *

**TRUMPETTI
TRUMPET**

Pasi Pirinen 4
Thomas Bugnot 5
Mika Tuomisalo

**PASUUNA
BASUN
TROMBONE**

Valtteri Malmivirta 4 *

Jussi Vuorinen 5 *

Francisco Couto **

**Bassopasuuna
Bass Trombone**

Anu Fagerström

**TUUBA
TUBA**

Petri Keskitalo 4

**PATARUMMUT
TIMPANI**

Tomi Wikström 4
Mikael Sandström 5

**LYOMÄSOITTIMET
SLAGINSTRUMENT
PERCUSSION**

Xavi Castello Arandiga 4
Pasi Suomalainen 5

**HARPPU
HARPA
HARP**

Anni Kuusimäki 4
Minnaleena Jankko 5

**ORKESTERI-
JÄRJESTÄJÄT
ORKESTER-
INSPICIENTER
STAGE MANAGERS**

Mikko Aspinen
Matti Tähkävuori

I / II KONSERTTimestari /
KONSERTMÄSTARE / LEADER
SOOLOSELLISTI / SOLOCELLIST / PRINCIPAL OCELLIST

4 ÄÄNENJOHTAJA / STÄMLEDARE / SECTION PRINCIPAL

5 VUOROTTELEVA ÄÄNENJOHTAJA /
ALTERNERANDE STÄMLEDARE /
ASSOCIATE PRINCIPAL

6 VARAÄÄNENJOHTAJA /
VICESTÄMLEDARE / SUB-PRINCIPAL

* VAKITUISEN SOITTAJAN TILAPÄINEN TEHTÄVÄ /
ORDINARIE MUSIKERS TILLFÄLLIGA UPPGIFT /
TEMPORARY POSITION, REGULAR PLAYER

** MÄÄRÄAIKAINEN KIINNITYS /
TIDSBUNDET ENGAGEMANG /
TEMPORARY PLAYER

PEKKA KUUSISTO

kapellimestari / dirigent / conductor

MUSIIKKITALON KUORO

Musikhusets K r / Helsinki Music Centre Choir

ELERIIN M  RIPEAL

kuoron valmennus / k rinstudering / choir coach

Pjotr T aikovski (1840–1893)

Andante Cantabile jousiorkesterille op. 11 (1871) 6'
f r str kar / for strings

Hildur Gu nad ttir (1982–)

Vishnaja Pamyat kuorolle HBO:n sarjasta ”Chernobyl”
(sov./arr. Robert Ames) (2019) 7'

Arvo P rt (1935–)

Fratres viululle, jousiorkesterille ja
lyömäsoittimille (1977/1992) 11'
f r violin, stråkorkester och slagverk
for violin, string orchestra and percussions

Andrea Tarrodi (1981–)

Paradisfåglar (2008) 8'

väliaika / paus / interval 25 min

Antti Auvinen (1974–)

Stabat Tiger Mater (2022) 10'
Helsinki-variaatiot / Helsingfors-variationer /
Helsinki Variations
(kantaesitys / uruppf. / world premiere)

Igor Stravinsky (1882–1971)

Psalmisinfonia (1930/1948) 22'
Psalmsymfoni / Symphony of Psalms

Psalmi 38 / Psalm 38

Psalmi 39 / Psalm 39

Psalmi 150 / Psalm 150

**Konsertti p  tt y n. klo 21.00 / Konserten avslutas ca kl 21.00 /
The concert ends at about 21.00**